

ПЕРІОДИКА ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ (ДРУГА ПОЛОВИНА ХХ ст.)

Після проголошення створення Республіки Корея (1948 р.) національна преса отримала досить широкі можливості для формування громадської думки шляхом критики неефективних дій урядовців та бюрократизму державних структур. Наклади газет поволі зростали, і завдяки збільшенню прибутків редакції поступово формували власну кореспондентську мережу. Водночас створення Республіки Кореї призвело до подальшого занепаду лівої преси, яка невдовзі взагалі припинила діяльність. Започаткування видання у 1950 р. журналу «Сасанге», який належав до т.зв. «групи загального інтересу», ознаменувало перехід корейського суспільства до мирного життя. Впродовж наступних 15 років згадуваний журнал залишався успішним та популярним виданням.

Корейська війна, яка почалася того ж року, великою мірою ускладнила функціонування національної преси. Але її розвиток тривав і в цей складний час: у розпал війни в листопаді 1950 р. – вийшло перше число англомовної газети «Корея таймс», видання якої було започатковане директором Корейського бюро громадської інформації Хелен Кім (до цього вона посідала посаду президента жіночого університету Іхва). У 1953 р. головним редактором цієї газети став Чан Гі Сну – в подальшому відомий журналіст, засновник газети «Хангук ільбо» та цілої низки тематичних видань. У серпні того ж року в Кореї розпочалося видання ще одного англомовного часопису – «Корейська республіка», що мав статус офіційного видання уряду цієї країни¹.

Зусиллями трьох наддержав (КНР, СРСР і США) Корея у 1953 р. була поділена на дві зони, після чого існування обох частин колись єдиної країни було великою мірою мілітаризованим. І лише після студентського повстання 1960 р., яке спричинило падіння уряду Лі Син Мана та встановлення Другої республіки, лібералізація пресового законодавства різко збільшила кількість газет (до 85-ти) та журналів, що видавалися в Кореї. Крім того деякі корейські газети почали інвестувати значні кошти у сферу радіомовлення, вдавшись до заснування комерційних радіостанцій як своїх дочірніх підприємств. Так, зокрема, вчинили власники газет «Тона ільбо» і «Чунан ільбо», тим самим долучившись до розвитку радіотрансляційного сегмента медійного ринку країни.

Військовий переворот, який здійснив генерал Пак Чжон Хі, призвів до встановлення низки суворих обмежень, що значною мірою поставили пресу під контроль уряду. Зокрема була проведена перереєстрація всіх періодичних видань, у результаті чого «вижили» лише 34 газети. Політичні зміни в країні також ускладнили функціонування журнальної періодики, проте й у цей період в Кореї друкувалися видання, які користувалися заслуженою популярністю (у цьому контексті варто згадати про зорієнтовані на інтелектуально розвинутого читача журнали «Творчість і критика» та «Семпо»). 70-ті рр. стали для корейської преси періодом суворих випробувань через напружену політичну ситуацію на півострові та довкола нього.

Часткове виведення американських військ у 1970-1971 рр. та заява президента Пак Чжон Хі (від 15 серпня 1970 р.) про необхідність пошуку шляхів мирного об'єднання були над усі сподівання «підкріплені» запровадженням жорсткої цензури преси. Після вбивства президента Пак Чжон Хі в жовтні 1979 р. у країні відбулися радикальні зміни, які, щоправда, не привели до лібералізації функціонування преси. Восени наступного року під тиском уряду відбулося злиття кількох газет, телерадіомовних компаній та інформаційних агенцій, що забезпечило офіційному Сеулу додаткові можливості для адміністрування на медійному ринку країни. Суворі обмеження продовжували діяти в Кореї протягом всієї першої половини 80-х рр.

Змінити такий стан справ наважився Ро Тхе У – один з кандидатів у президенти, який у своїй «Декларації демократичних реформ», що була опублікована 29 червня 1987 р.,

¹ У 1965 р. газета прийняла нову назву – «Корея геральд», залишаючись офіційним виданням уряду. Але після її продажу Корейській торговельній асоціації (1978 р.) вона стала звичайним приватним виданням, змінивши до кінця ХХ ст. кількох своїх власників.

заявив про обстоювання ним принципу свободи друку. Після його обрання президентом та проголошення Шостої республіки свобода друку стала в Кореї реальністю. У кінці 80-х рр. у Кореї видавалося шість центральних щоденних газет («Тона ільбо», «Чосон ільбо», «Чунан ільбо», «Ханчук ільбо», «Кенхян сінмун» і «Сеул сінмун»), а також ціла низка регіональних часописів (у т.ч. – «Хангере сінмун», «Сеге ільбо», «Кумін ільбо» та ін.), які користувалися заслуженою популярністю та розповсюджувалися на території всієї країни. Всі вони належали приватним власникам (за винятком «Сеул сінмун», контрольним пакетом акцій якої володіла Кореїнська телерадіотрансляційна система – Кей-Бі-Ес). У 1988 р. уряд Республіки Кореї здійснив реформу видавничого ринку, спрямовану на його лібералізацію, що сприяло появі значної кількості нових газет і журналів.

Довгий час редакції корейських газет приховували інформацію про точні обсяги своїх накладів, аргументуючи це потребами збереження комерційної таємниці. З метою перевірки даних про накладі часописів у травні 1989 р. в Кореї було створене спеціальне бюро, завданням якого визначалися стандартизована перевірка та підтвердження кількісних показників тиражів національних видань. У кінці 1992 р. був проведений неофіційний, але точний підрахунок тиражів корейських газет. На цей час їх сукупний наклад складав 13 млн. примірників або 31 екземпляр на 100 осіб. Дві провідні корейські газети – «Чосон ільбо» і «Тона ільбо» видавалися тиражем понад 1 млн. примірників та розповсюджувалися переважно шляхом передплати (у роздрібний продаж реалізується приблизно 1/10 частина накладу). Таке співвідношення є актуальним і для решти центральних газет. Станом на березень 1993 р. в Кореї видавалося 103 щоденні газети (у т.ч. 68 – загального характеру, 18 – економічного змісту, три – спортивні та розважальні та ін.). 54 газети друкувалися в Сеулі, решта – у різних регіонах країни. Завдяки лібералізації медійного сектору країни число періодичних видань упродовж 1988-1998 рр. зросло з 2200 до 7 тис.

У 2000 р. загальна кількість щоденних газет, що видавалися в Республіці Корея, становила 113 назв, з яких 79 – це т.зв. «загальні» газети (у т.ч. 19 центральних і 60 місцевих), 22 галузеві (присвячені бізнесу, освіті, спорту тощо). Три газети виходять англійською, ще одна – китайською мовами. Набагато більшою в Кореї є кількість журналів – 3700 найменувань (на 2000 р.), щоправда 80% з них це збірники та анонси новин у сфері торгівлі, які забезпечують підприємців оперативною економічною інформацією. На початку XXI ст. накладі корейських газет стабільно зростали – і нині на кожні 1000 жителів країни припадає майже 400 примірників газет.

Стандартний обсяг центральних щоденних газет на рубежі XX-XXI ст. становив 24 сторінки великого формату. На перших сторінках корейських газет уміщуються новини внутрішнього життя країни, а також публікуються статті аналітичного характеру про вузлові проблеми міжнародної політики (останні, за деякими свідченнями, займають близько 50% усієї газетної площі). Представлена в газетах і колонка редактора, кримінальний розділ, відділ пригод і сенсацій; на двох-чотирьох сторінках висвітлюються події культурного життя, ще стільки ж (або й більше) відводиться для спортивних новин. Прикметною особливістю корейської преси є популярність місцевих (регіональних) видань. У кожній провінції Кореї видається одна чи навіть кілька щоденних газет місцевого значення, які мають свою постійну та досить численну читачку аудиторію.

Корейська преса, пройшовши довгий і складний шлях свого розвитку, зараз являє собою одну з інтегральних складових світового інформаційного простору. Корейська журналістика має свої особливі та притаманні лише їй риси, до яких слід віднести 35-літній період виживання корейської преси в умовах жорстокого диктату японської колоніальної адміністрації, й приблизно такий самий термін функціонування національної преси в умовах воєнного та напіввоєнного стану. Але навіть у ці складні часи переважна більшість корейських газет своє основне завдання вбачали в плеканні національного духу корейців та передачі їм останніх надбань людського інтелекту. Їх внесок у рух за незалежність Кореї за часів японського колоніального правління (1910-1945 рр.) є незаперечним.

Нині преса Республіки Корея розвивається у відповідності до загальних тенденцій у медійному просторі планети, а корейські журналісти докладають усіх зусиль для розбудови демократичних інститутів своєї країни. Газети і журнали відіграють у Кореї важливу роль як джерело інформації та засіб формування громадської думки.